

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Мај 2012 година

Скопје, јули 2012 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Мај 2012 година

- Индустриското производство во мај 2012 година во однос на април 2012 година забележа раст од 2,1%;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 2%, додека на месечна основа е негативна и изнесува -0,3%. Просечната стапка на инфлација во првите пет месеци од 2012 година изнесува 2,4%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - мај 2012 година од 11,8%, со вредносен пад од 4,8% и раст на увезените количини на стоки од 5,5%, со вредносен пад од 1,0%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 5,2% во однос на истиот период од 2011 година;
- Помало остварување на вкупните приходи во Буџетот од 1,8% и намалена реализација на вкупните расходи од 3,3% во периодот јануари – мај 2012 во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 5.419 милиони денари (1,2% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 4.151 милиони денари (0,9% од БДП);
- Раст од 8% на годишна основа на вкупните кредити кон приватниот сектор и раст од 8% на вкупниот депозитен потенцијал на банките;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица за 15,4% во мај 2012 година споредено со истиот месец лани.

1. Реален сектор

Индустриско производство

Индустриското производство во мај 2012 година во однос на април 2012

година забележа раст од 2,1%.

Секторската анализа укажува дека раст од 5,6% има во секторот

Преработувачка индустрија. Во секторот

Рударство и вадење камен забележан е пад од 16,2%, а во секторот

Снабдување со електрична енергија, гас

пареа и климатизација пад од 14,9%.

	м/м-12	м/м-1	$\frac{I-V 2012}{I-V 2011}$
Вкупно	-5,4	2,1	-7,5
Рударство и вадење камен	-22,8	-16,2	-11,6
Преработувачка индустрија	-3,2	5,6	-5,8
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	-14,1	-14,9	-15,7

Извор: ДЗС

Висок раст на месечно ниво е забележан кај трите носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, Производството на облека забележа раст од 24,5%, Производството на метали од 9,9% и Производството на прехранбени производи раст од 8,8%.

Висок раст на месечно ниво е остварен и кај следните гранки:

Преработка на дрво, производи од дрво и плута 51,7%,

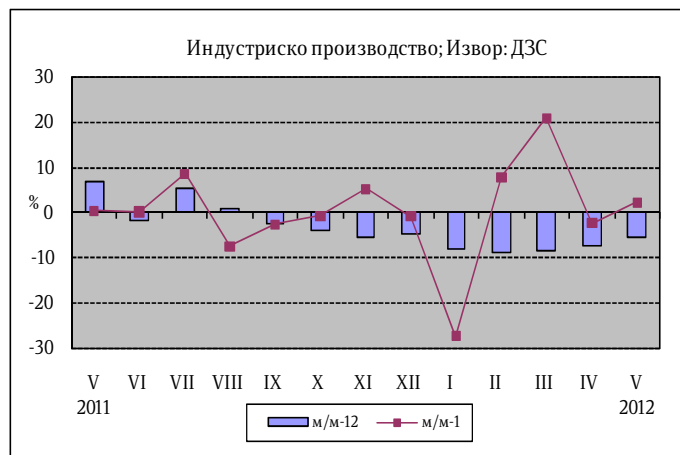
Производство на кожа и производи од кожа 38,1%,

Производство на хемикалии и хемиски производи 34,9%,

Производство на електрична опрема 24,9%,

Производство на облека 24,5% и

Производство на фабрикувани метални производи освен машини и опрема 23,1%.

Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во мај 2012 година изнесува 0,3%, што укажува на позитивни сезонски ефекти во индустријата.

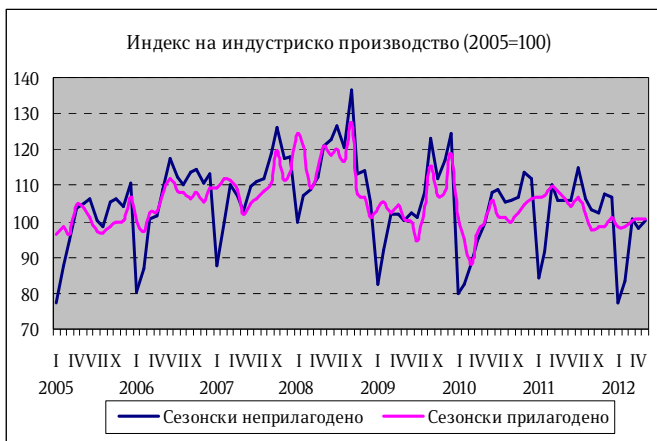
Во мај 2012 година индустриското производство забележа пад од 5,4% во споредба со мај 2011 година. Анализирани по сектори, секторот Рударство и вадење на камен забележа пад од 22,8%, Снабдување со електрична енергија гас, пареа и климатизација од 14,1% и секторот Преработувачка индустрија пад од 3,2%.

Во рамки на преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 10 од 23 гранки, кои сочинуваат 35% од индустриското производство. Раст е забележан кај една од трите носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст од 5,5% е остварен кај Производството на прехранбени производи, додека Производството на метали забележа пад од 11,5% и Производството на облека забележа пад од 14,1%. Значителен раст е остварен и кај следните гранки:

Производство на останата опрема за транспорт 177,8%, Преработка на дрво и производи од дрво и плута, освен мебел 73,7%, Производство на фабрикувани метални производи освен машини и опрема 45,9% и Производство на пијалаци 19,5%.

Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство во мај 2012 година има Останата производствена индустрија (1,1 п.п.), а најголем негативен придонес има Производство на кокс и рафинирани нафтени производи (-3,5 п.п.).

На кумулативна основа индустриското производство во периодот јануари – мај 2012 година во однос на

истиот период од 2011 година регистрира пад од 7,5%, што е намалување на падот во однос на првите 4 месеци од 2012 година кога изнесуваше 8,1%. Преработувачка индустрија забележа пад од 5,8%, Рударство и вадење на камен од 11,6% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 15,7%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во мај 2012 во однос на мај 2011 година покажуваат раст на производството кај групите Нетрајни производи за широка потрошувачка 1,6% и Интермедијарни производи, освен енергија 1,0%. Пад на производството е забележан во следните групи: Трајни производи за широка потрошувачка 43,2%, Енергија 22,9% и Капитални производи 19,8%.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во мај 2012 година покажуваат зголемување на производството во групите: Интермедијарни производи, освен енергија 7,2%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 5,1%, Капитални производи 1,3% и Трајни производи за широка потрошувачка 0,9%. Пад од 18,7% е забележан кај групата Енергија.

На кумулативна основа, во првите пет месеци од 2012 година во однос на истиот период од минатата година раст на производството е забележан во групите Интермедијарни производи освен енергија 0,8% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,6%, додека во останатите групи е забележан пад, и тоа: Трајни производи за широка потрошувачка 46,7%, Енергија 24,6% и Капитални производи 12,7%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во мај 2012 година е понеповолна во однос на претходниот месец и во однос на мај 2011 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец, а во однос на мај 2011 година е поповолна, при

што подобрувањето се должи пред сè на порастот на домашните порачки, додека странските порачки се намалуваат. Оценката за обемот на производство во изминатите три месеци е понеповолна во однос на април 2012 година, како и во однос на мај 2011 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, а во однос на мај 2011 година се понеповолни.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во мај 2012 година за наредните три месеци се понеповолни во однос на минатиот месец, а во однос на мај 2011 година очекувањата се значително подобрени.

Просечното искористување на капацитетите во мај 2012 година изнесува 57,9%, што претставува благо намалување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 58,8%. Споредено со мај 2011 година, искористеноста на капацитетите е пониска за 4,8 п.п.

Залихите на сировини и репроматеријали, како и тековните набавки на сировини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Оценката за залихите на готовите производи се намалени во споредба со претходниот месец и во споредба со мај 2011 година. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите се очекува да се зголемат, а продажните цени на готовите производи во наредните три месеци се очекува да се намалат.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во мај 2012 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со 22,6%, недоволна домашна побарувачка со 19,7%, финансиските проблеми со 12,8%, неизвесното економско опкружување со 9,0%, недостиг на квалификувана работна сила со 8,3% и конкурентен увоз со 7,6%.

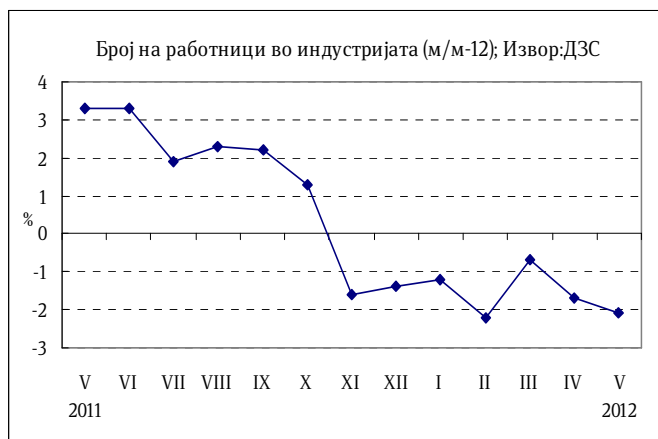
Во мај 2012 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле недостигот на сировини, недоволната странска побарувачка и неизвесното економско опкружување, додека поголем број од деловните субјекти ги посочиле недостигот на квалификувана работна сила, недоволната домашна побарувачка и финансиските проблеми како ограничувачки фактор во однос на април 2012 година. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во мај 2012 година во однос на мај 2011 година забележа намалување од 2,1%. Секторската анализа укажува на

зголемување на бројот на работници во секторите Рударство и вадење на камен за 0,5% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 0,3%, додека намалување на бројот на работници на годишно ниво има во секторот Преработувачка индустрија од 2,6%.

Во секторот Рударство и вадење на камен регистриран е раст на бројот на работниците од 0,5%, како резултат на зголемување на бројот на работниците во гранките Вадење на руди на метал (2,9%) и Вадење на јаглен и лигнит (1,3%), додека кај гранката Вадење на други руди и камен е забележан пад на бројот на работници од 5,8%

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во мај 2012 година во однос на мај 2011 година покажуваат зголемување на бројот на работници кај групата Енергија за 0,2%, во групата Интермедијарни производи, освен енергија бројот на работници останува на исто ниво, додека намалување на бројот на работници има кај групите: Капитални производи за 8,5%, Трајни производи за широка потрошувачка за 5,2% и Нетрајни производи за широка потрошувачка за 3,0%.

Број на издадени одобренја за градење и предвидена вредност на објектите

Во мај 2012 година се издадени 245 одобренја за градба, што е за 6,1% повеќе во однос на истиот месец од претходната година. Вкупниот број на издадени одобренја за градење во однос на април 2012 година, кога беа издадени 200 одобренја, се зголеми за 22,5%.

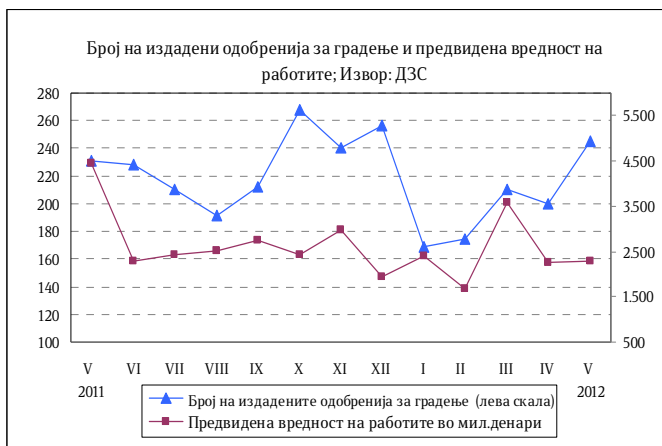
Предвидената вредност на објектите, според издадените одобренја за градење изнесува 2.294 милиони денари, што е за 48,4% помалку во однос на истиот месец од 2011 година, а во однос на април 2012 година вредноста на објектите бележи зголемување за 2,2%.

Анализирано по видови на објекти, од вкупниот број на издадени одобренја за градење, 179 (или 73,1%) се наменети за објекти од високоградба, 28 (или 11,4%) за објекти од нискоградба и 38 (или 15,5%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови на инвеститори, од вкупно 245 објекти, на 181 (или 73,9%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 64 објекти (или 26,1%) инвеститори се деловни субјекти.

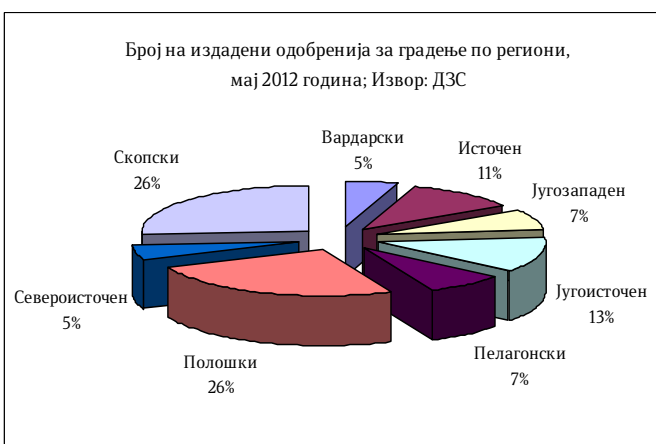
Во мај 2012 година е предвидена изградба на 504 станови, со вкупна корисна површина од 43.073 м².

Анализирано по региони, најмногу одобрувања за градба се издадени во Скопскиот и Полошкиот регион, по 63 одобрувања, од кои во Скопскиот регион се издадени 41 одобрувања за инвеститори – физички лица и 22 одобрувања за инвеститори – деловни субјекти. Во Полошкиот регион пак, се издадени 60 одобрувања за инвеститори – физички лица и три одобрувања за инвеститори-деловни субјекти.

Најмалку издадени одобрувања има во Вардарскиот регион, вкупно 12, од кои шест се одобрувања за инвеститори – физички лица и шест се за инвеститори – деловни субјекти.

Во периодот од јануари – мај 2012 година, најмногу одобрувања за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 314, од кои 192 за одобрувања инвеститори се физички лица, а за 122 одобрувања инвеститори се деловни субјекти. Најмалку издадени одобрувања има во Вардарскиот регион, вкупно 57 одобрувања, од кои за 33 одобрувања инвеститори се физички лица, а за 24 одобрувања инвеститори се деловни субјекти.

Инфлација

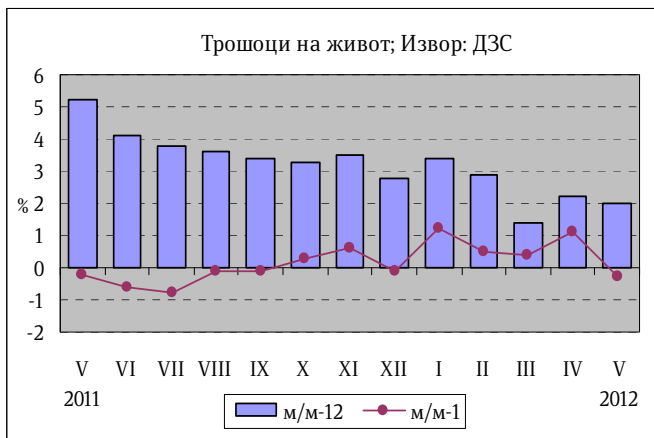
Стапката на инфлација, измерена според Индексот на трошоци на живот, во мај 2012 година изнесува 2% во однос на истиот месец претходната година. Просечната стапка на инфлација во првите пет месеци од 2012 година изнесува 2,4%.

На годишна основа, во мај растот на цените е највисок во категоријата Домување од 5,4%, што се должи пред сè на растот на цените за огрев и осветление кои забележаа раст од 7,7%. Раст на цените е забележан и кај следните категории: Облека и обувки 4%, Сообраќајни средства и услуги 3,8%, Ресторани и хотели 3,3%, Хигиена и здравје 2,7%, Култура и разонода 1,4% и Тутун и пијалаци 0,2%. Категоријата Исхрана, која има најголемо учество во Индексот на трошоци на живот, бележи пад на цените од 0,2%. Пад на цените е забележан и во категоријата Административни и финансиски услуги од 0,7%.

Стапката на инфлација во мај споредено со претходниот месец изнесува -0,3%.

Највисок месечен пад на цените има забележано категоријата Сообраќајни средства и услуги од 1,6%, следен од категориите Исхрана -0,4%, Култура и разонода -0,2%, Домување и Административни и финансиски услуги -0,1%. Цените останаа непроменети во категоријата Тутун и пијалаци, додека во

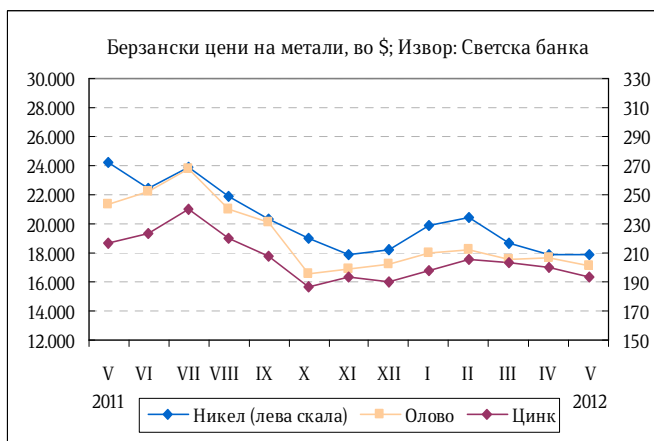
останатите категории беше забележан раст на цените, и тоа: Облека и обувки и Хигиена и здравје од 0,7% и Ресторани и хотели од 0,3%.

Цените на мало во мај 2012 година се повисоки за 2,8% во однос на мај 2011 година. Споредено со претходниот месец цените на мало се пониски за 0,6%. Просечниот раст на цените на мало во првите пет месеци од 2012 година изнесува 3,1%.

Берзански цени

Во мај 2012 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа пад од 8,3% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 110,2 долари за барел. Споредено со мај 2011 година, цената на нафтата е пониска за 3,4%. Просечната цена на природниот гас во мај се зголеми за 4,5% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во мај се тргуваше со просечна цена од 17.068 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 4,9%. Споредено со мај 2011 година цената на никелот е пониска за околу 30%. Имено, во мај се забележува општо намалување на цените на металите и минералите од 4,7% на месечна основа, при што пад бележат сите

основни и благородни метали и железните руда, што се должи на грижите за глобалната побарувачка, посебно во Европа и Кина. Во рамки на основните метали, највисок месечен пад на цените има забележано калајот од 8,1%. Цената на железните руда во мај регистрираше пад од 7,5% во однос на претходниот месец, како резултат на слабата побарувачка и грижите за забавување на производството на челик во Кина. Во рамки на благородните

метали, највисок месечен пад на цените има забележано среброто, следено од платината и златото.

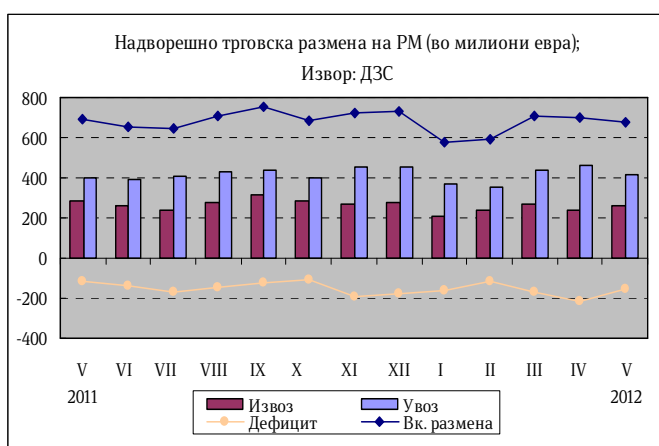
Цената на житото на светските берзи во мај бележи месечен пад од 0,7%, по падот од 6,2% во април.

2. Надворешно трговска размена

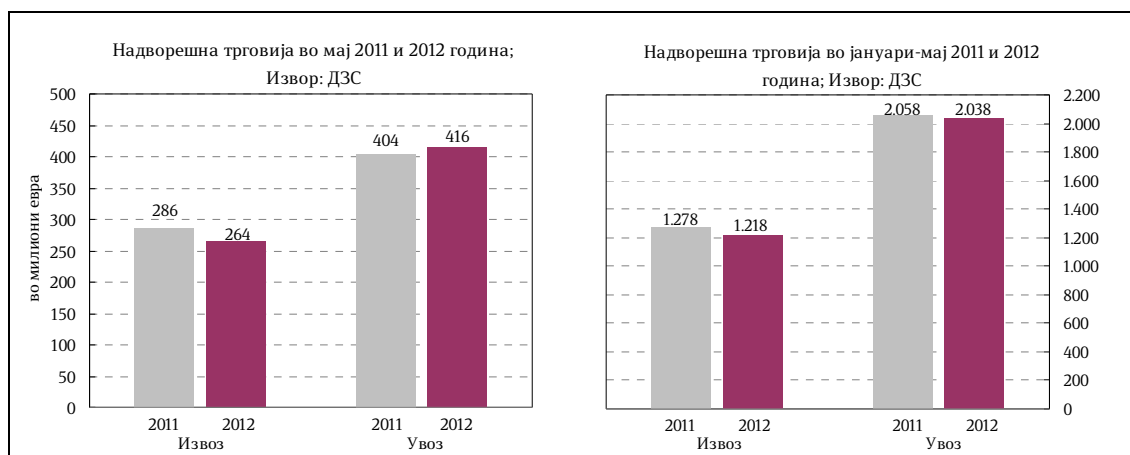
Вкупната надворешно - трговска размена во првите пет месеца од 2012 година се намали за 2,4% во однос на истиот период претходната година.

Извоз

Во периодот јануари - мај 2012 година физичкиот обем на извозот бележи пад од 11,8% во однос на истиот период 2011 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 1.217,6 милиони евра, што претставува пад од 4,8% (60,8 милиони евра) во однос на периодот јануари – мај 2011 година, што во најголем дел се должи на помалку извезеното железо и челик, нафта и производи од нафта, хемиски материјали и производи, овошје и зеленчук и др.

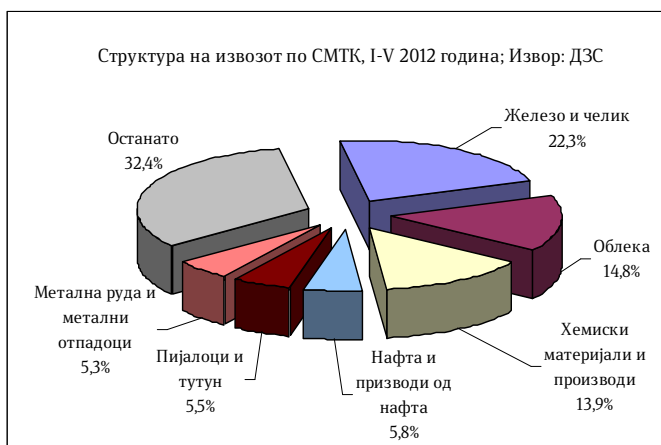
Анализирано на месечно ниво, во мај 2012 година извозот бележи раст од 9,8% во однос на претходниот месец.

Сезонско прилагоденото движење на извозот во мај 2012 година бележи месечен раст од 2,0%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (7,8 п.п.) врз извозот во овој месец.

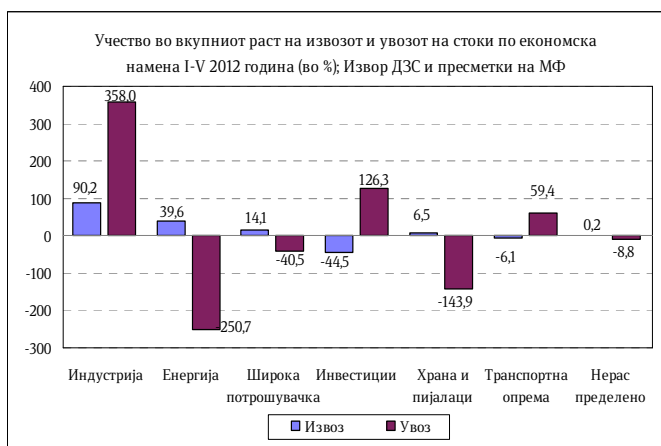
Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; фероникел; машини и апарати за филтрирање или

пречистување на други гасови со каталичка постапка; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; табли, плочи, пултови, маси, ормани и други; топло валани плоснати производи од железо или нелегиран челик со ширина 600мм или поголема; машки кошули од памук; тутун; руди на олово и концентрати; руди на бакар и концентрати; лекови приготвени во одмерени дози и друго.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во периодот јануари – мај 2012 година се: железо и челик со 22,3%, облека 14,8%, хемиски материји и производи 13,9%, нафта и производи од нафта 5,8%, пијалаци и тутун 5,5%, метална руда и отпадоци од метал 5,3%. Овие шест групи производи сочинуваат 67,6% од вкупниот извоз на државата.

Во првите пет месеци од 2012 година, гледано по економска намена најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриско производство (52,5%), потоа следуваат стоките за лична потрошувачка (31,4%), производите за инвестиции (9,4%) и енергијата (6,7%).

Увоз

Увезените количини на стоки во периодот јануари – мај 2012 година се зголемени за 5,5% во однос на истиот период претходната година, а нивната вредност изнесува 2.037,5 милиони евра, што претставува намалување за 1,0% (20,3 милиони евра) во однос на периодот јануари - мај 2011 година.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-V 2011	I-V 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	141,7	95,8	-45,8	-32,4
Мил. ЕУР	88,8	71,2	-17,7	-19,9
Мил. \$	125,0	93,3	-31,8	-25,4

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-V 2011	I-V 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	500,4	424,4	-76,0	-15,2
Мил. ЕУР	292,6	287,8	-4,8	-1,7
Мил. \$	410,2	376,4	-33,8	-8,3

*)Претходни податоци

Анализирано на месечно ниво, во мај 2012 година увозот бележи пад од 9,2% во однос на претходниот месец.

Сезонско прилагоденото движење на увозот во мај 2012 година бележи месечен пад од 1,4%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (7,8 п.п.) врз увозот во овој месец.

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; нафта сурова; руди на никел и концентрати; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; масла за ложење; топло валани со дебелина помала од 3мм; моторен бензин со октански број (РОН) од 95 или поголем, но помал од 98; лекови приготвени во одмерени дози; паладиум: необработен или во прав; струганици, отсецоци и исечеоци и слично.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-V 2011	I-V 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	11,1	8,6	-2,5	-22,8
Мил. ЕУР	185,3	168,8	-16,6	-8,9
Мил.\$	258,4	220,6	-37,8	-14,6

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-V 2011	I-V 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	10,8	10,0	-0,8	-7,1
Мил. ЕУР	40,4	30,3	-10,2	-25,1
Мил.\$	56,5	39,7	-16,9	-29,9

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари-мај 2012 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали; предиво, ткаенини и текстилни производи; железо и челик; електрична енергија; друмски возила; метална руда и отпадоци од метал; гас, природен и индустриски и друго.

Гледано по економска намена во периодот јануари-мај 2012 година најголем удел во увозот имаат стоките за индустриско производство (41,5%), потоа следуваат: стоките за лична потрошувачка (22,5%), енергијата (22,2%) и производите за инвестиции (13,6%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-V 2011	I-V 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	347,6	286,9	-60,7	-17,5
Мил. ЕУР	303,7	271,9	-31,8	-10,5
Мил.\$	425,9	355,4	-70,4	-16,5

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-V 2011	I-V 2012	Салдо	Стапки во%
.000 Т	249,7	223,9	-25,8	-10,3
Мил. ЕУР	129,8	115,4	-14,4	-11,1
Мил.\$	181,1	150,4	-30,7	-17,0

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првите пет месеци во 2012 година трговскиот дефицит се прошири за 40,5 милиони евра или 5,2% во однос на истиот период минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: поголемото стеснување на негативното салдо во размената со стоките за индустриско производство и производите за инвестициите, додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со енергетските производи (горива и мазива) и стоките за лична потрошувачка.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - мај 2012 година, споредено со истиот период 2011 година, извозот бележи пад кај групациите: Развиени земји, ЕУ 27, ЕФТА, Земји во развој и Западен Балкан, додека раст има кај групациите: Други развиени земји и неразвиени земји. Извозот во ЕУ бележи пад од 10,4% на годишно ниво, додека кај Земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 17,7%.

Во првите пет месеци од 2012 година, надворешно - трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период

претходната година се намалила за 6,1%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно - трговска размена бележи позитивно поместување од 1,7 п.п. и изнесува 59,3%, при што извозот на стоки учествува со 63,2%, а увозот на стоки со 57,0%.

Во периодот јануари – мај 2012 година, 59,5% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција и Русија, а потоа следуваат: Турција, Кина, Србија, Бугарија, Швајцарија, Италија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово и Босна и Херцеговина.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 69,2% од трговската размена во периодот јануари – мај 2012 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - мај 2011 година претставува зголемување од 0,8 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 78,4% и 63,7%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголмено за 1,2 п.п., а зголемувањето на застапеноста кај увозот изнесува 0,7 п.п. во однос на истиот период 2011 година. Зголемувањето на структурното учество на еврото во увозот се должи на намалениот увоз од Велика Британија изразен во фунти со учество од 8,9% во валутната структура на увозот.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-V 2011					I-V 2012					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	1.185,4	1.302.930.740	61.5297	80.168.937.531	63,0	1.174,1	1.295.713.955	61,6301	79.854.980.631	63,7	-7.216.784	-0,6
УСД	1.162,3	718.433.888	42.8266	30.768.080.761	24,2	1.302,6	710.934.333	47,9980	34.123.426.130	27,2	-7.499.555	-1,0
GBP	1,0	198.408.779	70,0430	13.897.146.118	10,9	1,2	145.545.434	76,5755	11.145.214.379	8,9	-52.863.345	-26,6
ЕУР+УСД+GBP	2.348,7			124.834.164.411	87,2	2.477,9			125.123.621.140	99,9		
вк извоз:	2.352,9			127.227.580.093	100,0	2.481,7			125.285.054.917	100,0		-1,5

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари- мај 2012 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 55.844 милиони денари, односно 12,1% од БДП, што претставува помало остварување за 1,8% во однос на 2011 година.

Даночните приходи за овие пет месеци се реализирани во износ од 30.458 милиони денари, односно 6,6% од БДП и во однос на истиот период 2011 година се намалени за 2,8%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 15.620 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој период е доминантно и изнесува 51,3%. Акцизите се остварени во износ од 5.955 милиони денари (учество од 19,6% во даночните приходи). Така, од овие два даноци се остварени приходи од 21.575 милиони денари, односно 70,8% од вкупните даночни приходи (4,7% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто

износ од 24.183,7 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 8.564,1 милиони денари (брuto наплатата е пониска за 2,6%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 4,7% споредено со истиот период 2011 година).

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 0,8%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува пад од 5,9%, учеството на ДДВ донациите и каматата е незначително (0,5%) и забележува помало остварување за 11,6% и 67,2%, соодветно.

Набљудувано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 3.888 милиони денари и се зголемени за 2,0% на годишна основа (околу 70,2%, од реализираниот персонален данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања).

Споредено со истите месеци во 2011 година приходите од данокот од добивка забележаа пад од 6,2%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации и по основ на наплатен данок на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката. Приходите од ДДВ забележаа пад од 6,2%, додека акцизите забележаа раст од 0,4%. Приходите од царина беа остварени во износ од 1.619 милиони денари и забележаа зголемување од 11,0%.

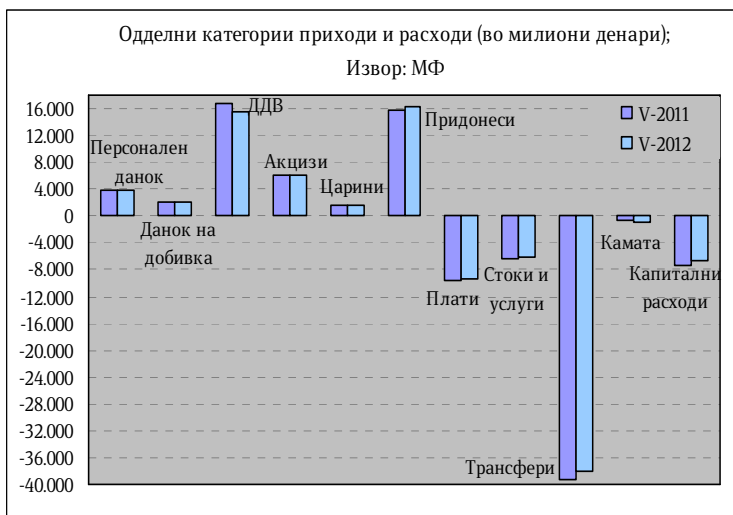
Неданочните приходи беа остварени во износ од 4.696 милиони денари и во однос на истиот период 2011 година се помали за 17,4% (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 3.371 милиони денари, што претставува зголемување од 14,2% во однос на истиот период претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 16.355 милиони денари, што е повеќе за 3,8% споредено со истиот период од 2011 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување од 3,5%, кај придонесите за вработување од 4,2%, додека придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 4,3%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари- мај 2012 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 61.263 милиони денари, односно 13,2% од БДП, што е помалку за 3,3% во однос на 2011 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 54.621 милиони денари учествуваа со 89,2% (со учество од 11,8% во БДП) и се намалени за 2,3% во однос на истиот период во 2011 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 38.067 милиони денари (8,2% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 9.445 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 15,4% и во однос на 2011 година се намалени за 1,6%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 6.203 милиони денари и споредено со истиот период од 2011 година се помали за 2,7%.

Трансферите забележаа намалување од 2,8% споредено со истиот период 2011 година и истите учествуваа со 62,1% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 28.765 милиони денари, забележаа раст од 4,2% и учествуваа со 47,0% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 16.939 милиони денари, зголемување од 5,5%, споредено со истиот период 2011 година и сочинуваат 27,6% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи учествува со 14,6%, односно забележаа намалување од 20,3%, споредено со истиот период 2011 година. Оваа година речиси сите, односно 83 единици за локална самоуправа преминаа во втората фаза на децентрализација. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 5.740 милиони денари, беа реализирани за 3,4% повеќе во однос на јануари- мај 2011 година. Субвенциите и трансферите беа остварени помалку за 48,4%.

Каматите се реализирани во износ од 906 милиони денари, што е повеќе за 19,5% во споредба со истиот период 2011 година. Ваквото зголемување е претежно поради исплата на доспеани обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа речиси идентични (намалување од само 0,3%), додека за странство беа зголемени за 41,0%.

Во анализираниот период средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 6.642 милиони денари и во структурата на реализираните вкупни расходи учествуваа со 10,8%.

Буџетско салдо

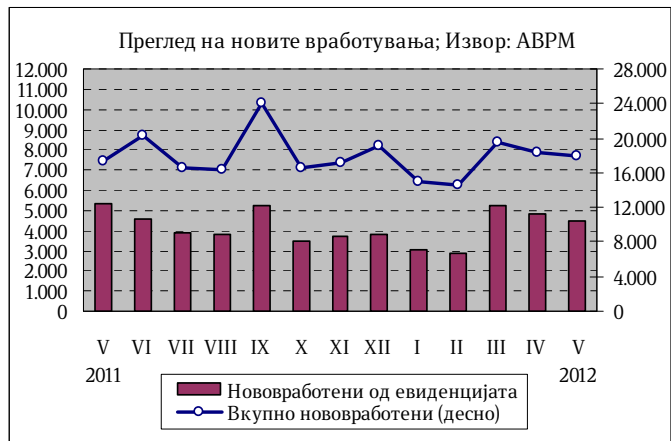
Во периодот јануари- мај 2012 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 5.419 милиони денари, што претставува 1,2% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 4.151 милиони денари и претставува 0,9% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари – мај 2012 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 85.498 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 40,9% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење на сезонски работи. Споредено со истиот период од 2011 година бројот на засновани нови работни односи е помал за 10,1%.

Во текот на месец мај засновани се 17.963 нови работни односи, од кои 25,1% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во мај изнесува 11.010, од кои 40% претставуваат нови засновани работни односи. Во мај во Агенцијата регистриран е прилив од 5.450 лица, од кои 54,8% се лица на кои им престанал работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 5.560

лица, односно за 2% во однос на претходниот месец. Така, во мај 2012 година бројот на невработени лица изнесува 266.832. Споредено со истиот месец од 2011 година, бројот на невработени лица е намален за 15,4%.

Најголем дел од невработените, односно 67,6% се од урбани средини (градско население), а 57,3% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 48,9% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 9,7% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 55,7% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 48,9% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 29,9% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

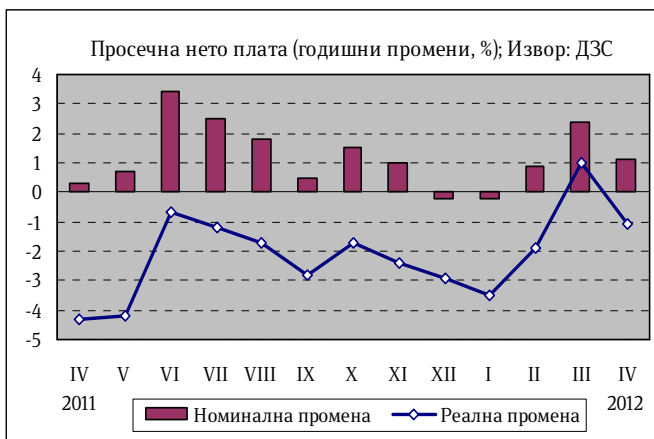
Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во април 2012 година изнесува 30.876 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 21.081 денари.

На месечна основа, во април 2012 година просечната бруто плата забележа номинален пад од 1,4%, додека реално платата беше пониска за 2,5%. Просечната нето плата номинално е пониска за 1,6%, а реално забележа раст од 2,7%.

Во април 2012 година во однос на истиот месец од 2011 година, просечната бруто плата забележа номинален раст од 0,9%, додека реално истата беше пониска за 1,3%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше повисока за 1,1%, додека реалната плата забележа пад од 1,1%.

Кумулативно, во првите четири месеци од 2012 година, просечната бруто плата забележа номинален раст од 0,9%, додека реално истата беше пониска за 1,6%. Во истиот период, просечната нето плата номинално беше повисока за 1,1%, додека реалната плата забележа пад од 1,4%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во април 2012 година во однос на април 2011 година, е забележан во дејностите Стручни, научни и технички дејности (8,7% бруто плата и 10,1% нето плата), Дејности во врска со недвижен имот (5,8% бруто плата и 6,2% нето плата) и Земјоделство, шумарство и рибарство (5,3% бруто плата и 6,2% нето плата).

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во април 2012 година во однос на март 2012 година, е забележан во дејностите Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината (3,4% бруто плата и 3,2% нето плата), Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (3,3% бруто плата и 3,1% нето плата) и Други услужни дејности (3,0% бруто плата и 3,3% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во април 2012 година изнесува 2%, и е идентичен со процентот од март 2012 година и со процентот од истиот месец од претходната година.

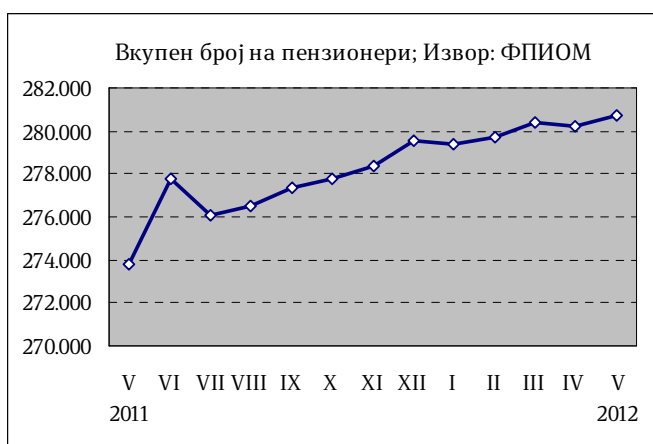
Пензии

Во мај 2012 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 280.737 пензионери, што претставува зголемување од 2,5% во однос на истиот месец од 2011 година. Во однос на април 2012 година бројот на корисници на пензија е поголем за 471 лице. Од вкупниот број на пензионери 56,2% се корисници на старосна пензија, 27,3% на семејна пензија и 16,5% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во мај 2012 година потрошени се 2.951,84 милиони денари, што претставува 50,7% од вкупните социјални трансфери¹.

¹ Категоријата социјални трансфери опфаќа пензиите, паричен надоместок во случај на невработеност, социјалните помошти и расходите за здравствената заштита.

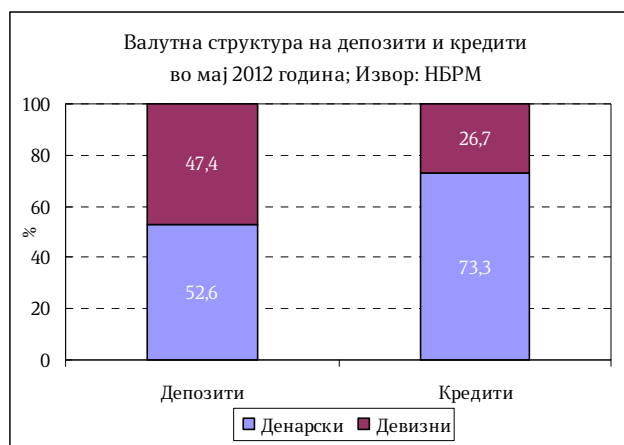
Просечната пензија во мај 2012 година изнесува 10.663 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 1,8%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во април 2012 година (последни расположливи податоци) изнесува 51,3%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во мај 2012 година примарните пари² забележаа забавен раст од 2,1% на годишна основа, во услови на раст на готовите пари во оптек од 5,2% и непроменето ниво на вкупните ликвидни средства на банките. На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 2,8%, како резултат на падот на вкупната ликвидност на банките од 5%, додека готовите пари во оптек забележаа раст од 0,5%.

На почетокот на мај 2012 година, врз основа на согледувањата за натамошен релативно поволен макроекономски амбиент, Народната банка изврши олабавување на монетарната политика, преку намалување на основната каматна стапка на НБРМ за 25 базични поени, од 4% на 3,75%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во мај 2012 година забележа месечен раст од 0,2%, како резултат на порастот на депозитите на домаќинствата од 0,5%, додека депозитите на приватните претпријатија остварија пад од 0,1%. Од аспект на валутата, денарските и девизните депозити забележаа иста стапка на раст од 0,2%.

На годишна основа, вкупните депозити забележаа забавување на растот на 8%, наспроти растот од 9,3% реализиран минатиот месец. Новото штедење

² Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

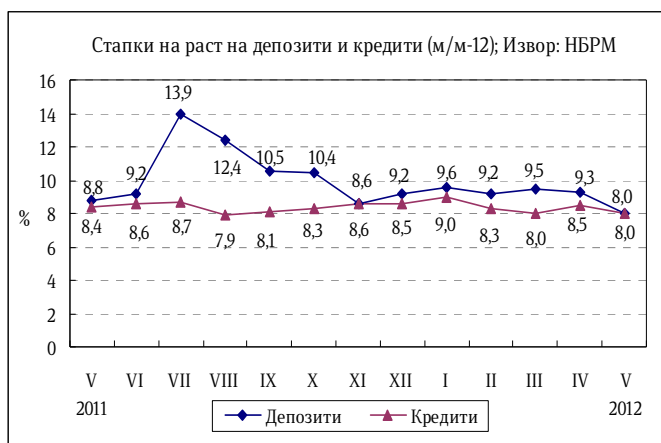
³ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

главно произлегува од зголеменото штедење на домаќинствата од 10,7%, додека депозитите на приватните претпријатија се зголемија за 3%. Анализирани според валутата, денарските депозити забележаа раст од 16,1% на годишна основа и остваруваат доминантен придонес во растот на вкупните депозити (98,3%). Девизните депозити остварија раст од 0,3%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 22,2%, а краткорочните депозити се повисоки за 6,6% на годишна основа.

Кредити на банките

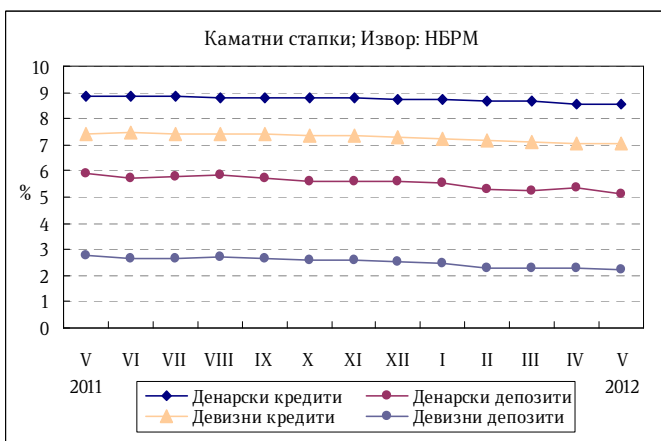
Во мај 2012 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,7%. Кредитите кон домаќинствата бележат раст од 1,2% во однос на претходниот месец и остваруваат доминантен придонес во растот на вкупните кредити (65,6%), додека кредитите кон приватните претпријатија се зголемија за 0,4%. Според валутната структура, денарските кредити се зголемија за 1,4% додека кредитите во странска валута се намалија за 1,2%.

На годишна основа, растот на вкупните кредити забави на 8% (наспроти 8,5% во април), во услови на забавен раст на кредитите кон домаќинствата од 6,9% и кредитите кон приватните претпријатија од 8,3%. Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 6,7%, додека кредитите во странска валута забавија, но и натаму регистрираат висок раст од 11,6%. Од аспект на рочноста пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 10,1%, додека краткорочните кредити се повисоки за 0,2%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во мај 2012 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 8,1% и е на исто ниво во однос на претходниот месец, додека во однос на истиот месец претходната година истата е пониска за 0,4 п.п.. Притоа, каматната стапка на денарските кредити изнесува 8,5%, што на годишна основа е пониска за 0,3 п.п.. Каматната стапка на девизните кредити изнесува 7% и во споредба со мај

претходната година истата е пониска за 0,4 п.п..

Вкупната каматна стапка на депозитите изнесува 3,5% и е пониска за 0,1 п.п. во однос на претходниот месец. На годишно ниво истата е пониска за 0,5 п.п. Каматната стапка на денарските депозити на месечно ниво се намали за 0,2 п.п. и изнесува 5,1%. На годишна основа истата е пониска за 0,9 п.п., додека каматната стапка на девизните депозити е пониска за 0,1 п.п на месечно ниво и изнесува 2,2% или 0,5 п.п. под нивото од истиот месец минатата година.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на мај 2012 година изнесуваа 2.057,6 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 4,4 милиони евра, додека во однос на мај 2011 година девизните резерви се повисоки за 174,8 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвуваат:

Анета Ацевска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Ана Николова

Контролира: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрува: Јордан Трајковски

Скопје, јули 2012 година